

NOVĂȚEANUL

Publicație lunară independentă

ORAȘUL NOVACI ❖ ANUL V, NUMĂRUL 43 ❖ Sâmbătă, 21 ianuarie 2017 ❖ ISSN 2392 – 6961

LECTIA NEMURITORE A UNIRII PRINCIPATELOR

Prof. univ. dr. N. VINȚANU

Fiecare popor are un fel de calendar cu datele fundamentale din existența sa milenară. Pentru români, 24 Ianuarie 1859 este un astfel de moment. Acum, la 158 de ani de la acel mare eveniment, reflecția se oprește din nou asupra împrejurărilor, sensului și semnificației acelor fapte eroice care au deschis larg porțile afirmării națiunii române. Poate așa vom înțelege să răspundem mai bine, mai corect la provocările prin care trece astăzi țara.

Timp de secole, Moldova și Țara Românească sau Valahia au avut o existență separată. Transilvania, celălalt principat românesc, a căzut de timpuriu în ghearele cotropitorilor străini veniți din străfundurile Asiei. Aceștia au făcut eforturi supraomenești să distrugă seva

poporului român, dar nu au reușit. Ideea unirii tuturor românilor într-un singur stat a animat multe generații de-a lungul secolelor. A fost chiar încercarea eroică a lui Mihai Viteazul de creare a unui stat românesc atotcuprinzător, încercare ce a fost repede anihilată de puterile străine și de interesele mărunte ale celor din interior.

Mijlocul secolului al XIX-lea aduce în Țările Române speranțe mari pentru unirea într-un singur stat. Revoluționarii de la 1848 au avut ideea de unire ca stindard de luptă, înțelegând că dreptatea și frăția se pot realiza numai prin înfăptuirea unui astfel de deziderat. Întreaga pleiadă de publicații românești dintre 1840 și 1859, ca și alte scrieri anterioare, militează pentru făurirea cugetului unirii, argumentând temeinic cu date istorice, lingvistice, etnografice etc. Deși revoluțiile de la 1848 au fost înfrânte în provinciile românești, ideea unirii s-a afirmat tot mai puternic.

Un prilej oarecum neașteptat îl oferă ceea ce s-a numit Războiul Crimeei, din 1856, când Rusia a fost înfrântă, otomanii și-au arătat decăderea, iar francezii dorința de expansiune spre Europa de Est, pilonul de bază devenind în acest sens Principatele Române. Au urmat, după cum se știe, Pacea de la Paris din 1856 și Convenția de la Paris, din 1858, prin care se instituie un fel de garanție colectivă a Marilor Puteri asupra Principatelor Române, urmând să ia ființă renumitele divanuri ad-hoc pentru a se stabili ce vor românii.

Pag. 2

COBORI ÎN JOS, LUCEAFĂR BLÂND...

Invocația din Luceafărul eminescian are azi, la 167 de ani de la nașterea marelui poet național „sensul căutării unor răspunsuri la problemele de azi ale românilor în scrierile acestuia. Cum am mai spus și cu alt prilej, opera lui M. Eminescu, deși a fost intens cercetată în secolul XX, mai ales în zona poeticului, există încă multiple idei nevalorificate, neintrate în tezaurul gândirii românești. Avem în vedere în primul rând modul în care marele poet s-a raportat la istoria românilor în conturarea unui răspuns adecvat la „ciocnirea civilizațiilor” din timpul său.

Vorbim de o ciocnire a civilizațiilor - și atunci, ca și acum, în sensul că modul nostru de muncă și de viață este supus unor atacuri concertate de către civilizația occidentală. Mai ales în perioada activității sale prestigioase ca ziarist la *Timpul*, Eminescu trebuia să aibă o concepție temeinică asupra istoriei românilor, a culturii și civilizației acestora, ca și asupra unor astfel de elemente din țările occidentale. Ca orice suflet mare, ca orice intelectual devotat poporului său, autorul poemului Luceafărul știe din propria experiență, dar și din lecturile studiilor sârguincios făcute asupra scrierilor titanilor gândirii occidentale (Descartes, Kant, Schiller, Goethe, Hegel, Schopenhauer etc.) care este substanța profundă a acelor civilizații.

Încă din liceul german de la Cernăuți, Eminescu asimilează, sub influența profesorului său de limba și literatura română, Aron Pumnul, că românii au o civilizație străveche, că poporul este trupul unei nații, iar limba este sufletul ei. Așa se face că a urmat o peregrinare a poetului prin toate provinciile românești, pentru a cunoaște pe viu cine sunt românii. De altfel, mai târziu, prin 1882, poetul scria că „Întâmplarea a făcut să cunosc poporul românesc de la apele Nistrului, în cruciș, în curmeziș, până la Tisa și la Dunăre și am observat modul său de a fi; caracterul poporului este cu totul altul, absolut altul decât al populației din orașe din care se recrutează guvernele, gazetarii, deputații s.a.m.d”.

Pag. 2

Prof. univ. dr. N.VINȚANU

LUCIA SILVIA PODEANU:

Pentru tine, Eminescu

*Dacă de citit n-am terminat,
Este pentru că mereu mă-ntorc
Și mă tot mir cum ai aflat
Gândul meu 'nainte de soroc.*

Măria-Ta, Poetul lumilor ce-au fost
Și al celor ce-au să vină,
Pe toate le-ai rânduit, cu rost,
În versuri picurate
De clopoței de argint,
În mângâieri și șoapte de alint,
În dorurile de pe acest pământ,

În visul de iubire împlinit după moarte,
În zborul printre stele
Și în durerea de a înțelege că, din toate,
În mintea unui om obișnuit,
Începe doar un pic!
Măria Ta, ne iartă
Că nu înțelegem tot,
Că durerea și chinul
Ți-au însoțit destinul.
Dar lasă-ne din carte-ți să citim
Și trista ta poveste să o știm.
Din cartea cu strămoși și cu eroi,

Pricepem mult mai bine cine suntem noi,
Iar dacă-n carte sunt:
minciuni, trădări, insulte, dezamăgiri, revolte,
ironii,
E ca aminte să ne-aducă
Cine ar trebui să fim

Măria Ta, nepotul meu m-a întrebat
De voie-i dai s-o mai citească înc-o dat'
„Citește-o încet, copile, și cu drag,
În ea nu-i doar povestea unui binecuvântat,
Ci e și sufletul întreg
Al unui neam curat!”

Monumente istorice ale orașului Novaci (I)

Preot SPILCĂ ION, Parohia Cernădia

Biserica de lemn cu hramul „Intrarea în Biserica a Maicii Domnului” a fost ridicată de comunitatea satului Bercești pe o culme, firesc reținută de memoria locală drept „Măgură”, deoarece astfel sunt denumite de localnici multe dintre dealurile semnificative. Privită la o scară mai largă, zona aceasta se înscrie în contextul geografic ce iarăși a fost denumit drept „Oltenia de sub munte”, reprezentând ultimele coline ale Munților Vâlcanului și Parângului. Data reținută oficial în legătură cu biserica din Bercești este 1834. Istoricul Ioana Cristache Panait însă, ca și în cazul multor biserici de lemn, spune că ar fi mai veche. Argumente în favoarea vechimii acestei biserici ar fi, după istoricul menționat, asemănările constructive și ornamentale din zona pridvorului și a ușii cu biserica din Sohodol, pe al cărei prag de intrare este săpat anul 1809. Cel de-al doilea argument este legat de vechimea și calitatea icoanelor, care pot fi integrate stilistic sfârșitului de secol XVIII.

Sinodiconul bisericii din Bercești mai reține o dată veche: 1850, și o asociază anului construirii acestei biserici pe locul uneia mai vechi. Probabil în acel an au avut loc intervenții mai ample asupra edificiului. Același Sinodicon menționează și anii 1934 și 1964, când a fost înlocuită șita, însă fără alte modificări. O intervenție mai amplă s-a efectuat în anul 1982 când a

fost împrejmuit cimitirul cu un gard de piatră, cărămidă și plasă. În arhiva bisericii se mai găsește un document care amintește anul 1973, când biserica a fost electrificată.

În ceea ce privește pictura murală, în Sinodicon se menționează că „pictura este veche, de stil bizantin, iar numele pictorului este necunoscut”. Istoricul I.C. Panait consideră că actuala pictură murală a fost realizată prin 1932, Repictările au fost realizate în anul 1994, așa cum menționează inscripția situată în pronaos, în timpanul vestic, sub imaginea Maicii Domnului cu Pruncul: „pictura acestei Sfinte Biserici s-a restaurat în

anul 1994 de către pictorii frați Ipate din Botoșani”.

În istoria acestui monument, memoria locală conservă cu mândrie amintirea unei vizite regale. În anul 1909 Regina Elisabeta, în trecere prin zonă, a dorit să vadă această biserică, iar marele eveniment a fost trecut, poate datorită unui fapt real, prin filtrele specifice oralității, care tind să transpună asemenea realități în cadrele conservative mai sigure ale legendei sau basmului. Prin urmare, Regina, neavând cum să ajungă altfel la Biserică, a mers pe jos, iar un pantof i-a rămas „în nămol”, conform istoricului păstrat în inventarul Bisericii.

Biserica intră, din punct de vedere topologic, în cadrul categoriei a II-a de biserici, respectiv „tipul de biserică cu plan dreptunghiular simplu și absidă decoșată, poligonală, cu spațiul altarului mărit asimetric prin amenajarea unei nișe”, conform clasificării bisericilor de lemn realizată de cercetătorul Radu Crețeanu. Iconografia bisericuței de lemn din Bercești este marcată de noile abordări stilistice și tehnice, de influență occidentală, care încep să se răspândească în spațiul românesc din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, iar în mediul rural cu o relativă întârziere, către finele secolului.

În prezent, la acest sfânt locaș are loc restaurarea picturii murale, în vederea păstrării picturii originale.

LECTIA NEMURIToare...

Urmare din pag. 1

Urmează o intensă propagandă unionistă, atât în țară cât și în străinătate și, mai ales, în Franța, la Paris. Forțele politice unioniste se grupează în ambele principate în ceea ce s-a numit **Partida Națională**. În Moldova, dezvăluirea furtului votului de către caimacanul N. Vogoride, asigură succesul în alegeri al Partidei Naționale, care reușește să impună ca domn pe Al. I. Cuza, la 5 Ianuarie 1859. În Muntenia, frământările intense pentru alegerea domnului culminează cu înconjurarea clădirii unde se desfășura votul de către 30 de mii de oameni, gata să năvălească în sală pentru a impune unirea, cum notează presa vremii.

Au rămas memorabile cuvintele rostite de V. Boierescu, un fruntaș al Partidei Naționale, care, în fața Adunării care urma să-l aleagă pe noul domn al Munteniei, spunea: „A ne uni asupra principiului unirii este a ne uni asupra persoanei ce reprezintă acest principiu. Această persoană este Alexandru Ioan Cuza, domnul Moldovei. Să ne unim asupra acestui nume și posteritatea ne va binecuvânta.” Ca urmare a votului dat de Adunare, în unanimitate, Al. I. Cuza a fost ales ca domn al Principatului Muntenia și deci Unirea se realizase. Vestea s-a răspândit cu repeziciune, cum scrie ziarul **Românul**, din 27 ianuarie 1859. În toată capitala au avut loc demonstrații de bucurie, în sate se începeau hore, iar la Iași și în multe

localități ale Moldovei, oamenii chiuiu de bucurie toți vorbind de Cuza și de Unire. Realizarea deplină a unirii a parcurs un lung șir de lupte, de bătălii politice și diplomatice pentru ca cele două principate să formeze un singur stat, România. Dușmanii din exterior și din interior s-au străduit din răzputeri să blocheze înfăptuirea acestui măreț act istoric. Totul a fost în zadar, constituindu-se și întărindu-se structura fundamentală pentru unirea tuturor provinciilor locuite de români într-un singur stat. Evenimentul va fi consemnat prin „Unirea cu Țara” a Transilvaniei, Basarabiei și Bucovinei în 1918.

Acum, la 158 de ani de la Unirea Principatelor Române, din 1859, înțelegem poate mai bine că acest măreț act s-a putut realiza prin unirea tuturor în cuget și simțire, prin punerea în prin plan a interesului național și nu a celor mărunte și strict particulare. Astăzi, când țara noastră este într-un punct crucial al existenței sale, când auzim zăngănit de arme la granițe și declarații belicoase, ar trebui, poate mult mai mult, să conștientizăm ceea ce a dus la unirea principatelor: numai un popor unit este unul puternic, patria este poporul, nu tagma jefuitorilor. De aceea probabil, dușmanii poporului român se străduiesc atât de mult să ne învrăjbească, să ne batem între noi până la ultima picătură de sânge.

COBORI...

Urmare din pag. 1

Verdictul dat de gândirea marelui scriitor, în urma studiilor sale intense, este una cât se poate de clară: dominația elementelor străine asupra poporului istoric. Așa se face că în toată perioada în care a lucrat la **Timpul** sau la alte publicații, devisa sa fundamentală a fost de a rămâne de partea poporului istoric din care făcea parte, contra păturilor suprapuse. Prin 1874, într-o scrisoare către Maiorescu, Eminescu va spune clar că trebuie să primim de la străini numai anumite principii generale în materie de instituții și să nu luăm totul de-a gata, pentru că instituțiile noastre trebuie să fie potrivite cu starea reală a țării noastre.

Recunoaștem aici, desigur, critica celebrelor forme fără fond, respectiv că tot ceea ce este bun în Occident este bun și la noi. Temeinic cunoscător al poporului sufletului său, a limbii vorbite în toate provinciile românești, Eminescu va spune tranșant în mai multe articole din **Timpul** că „în pământul moștenirii noastre, acum suntem ca niște străini, în casele și bisericile noastre amuțește limba noastră de strigătul străinului...”. Citind astfel de rânduri, te freci la ochi și parcă nu îți vine să crezi că și atunci se întâmpla cam ceea ce se întâmplă și acum. Lămurirea vine imediat ce aflăm din acele scrieri ale marelui poet că „filozofia, științele și artele nu mai sunt cultivate, iar industria și comerțul sunt în mâna străinilor”. Cu toate acestea, va scrie mai departe „noi românii stăm cu mâinile în sân și ne bocim că națiunea noastră este în pericol”. Gândirea aceasta militantă a lui M. Eminescu nu era singulară în acele timpuri, I. Ghica, de pildă, spune și el într-un articol că „nu știm ce să mai facem, în cine să ne mai încredem și nu ne mai auzim unii pe alții”. Iarăși ne întrebăm dacă ce este scris în ziarul **Timpul** din 1882 este într-adevăr scris atunci sau în zilele noastre.

În scrierile despre Eminescu, vom găsi multe aprecieri că acesta a fost conservator, ca de altfel și ziarul **Timpul**. Numai că, la Eminescu, orientarea conservatoare constă în critica generalizată a formelor fără fond, a ciorovăielilor din Parlament, a lipsei de civilizație reală sub aspectul dotărilor tehnice, mai ales în viața și în munca de fiecare zi. De aceea, Eminescu va milita neobosit pentru dezvoltarea învățământului real și tehnic, pentru încurajarea muncii oneste, iar unitatea politică a românilor o vedea ca întemeindu-se pe unitatea sufletească și culturală, așa cum reiese din corespondența sa cu D. Brătianu, prilejuită de aniversarea a 400 de ani de la zidirea Putnei.

Spațiul nu ne permite să dezvoltăm mai mult ideile care l-au călăuzit pe poet în viața și în munca sa de creație, în redarea problemelor care frământau societatea românească în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Așa cum spunea Grigore Păulescu prin 1882, nimeni nu l-a putut face pe Eminescu să susțină idei care nu erau produse ale gândirii lui. Ideile sale au fost în acord cu interesele majore ale poporului român, așa cum el le înțelegea în acel moment. De aici și ruptura care s-a produs între el și fruntașii conservatori, precum și plecarea de la redacția **Timpul**. Dincolo de mizeriile vieții lui de om chinat de marile probleme ale cunoașterii profunde, ale căutării unor răspunsuri la problemele poporului istoric, marele poet va reuși să formuleze axiome ale gândirii politice naționale de la care putem învăța multe. Așa poate găsim mai ușor răspunsul la problemele care sunt generate azi de noua ciocnire a civilizațiilor pe plaiurile noastre străbune.

40 DE ANI DE LA ÎNFIINȚAREA ANSAMBLULUI FOLCLORIC „NEDEIA”

În luna martie, se împlinesc 40 de ani de la înființarea Ansamblului Folcloric „Nedeia” al Casei de Cultură Novaci, respectiv martie 1977. Până la acea dată, la Casa de Cultură Novaci a ființat o bună formație de fluierași cu băcițe, recunoscută în județ și chiar în afara județului prin participarea la unele festivaluri de folclor pastoral sau gorjenesc.

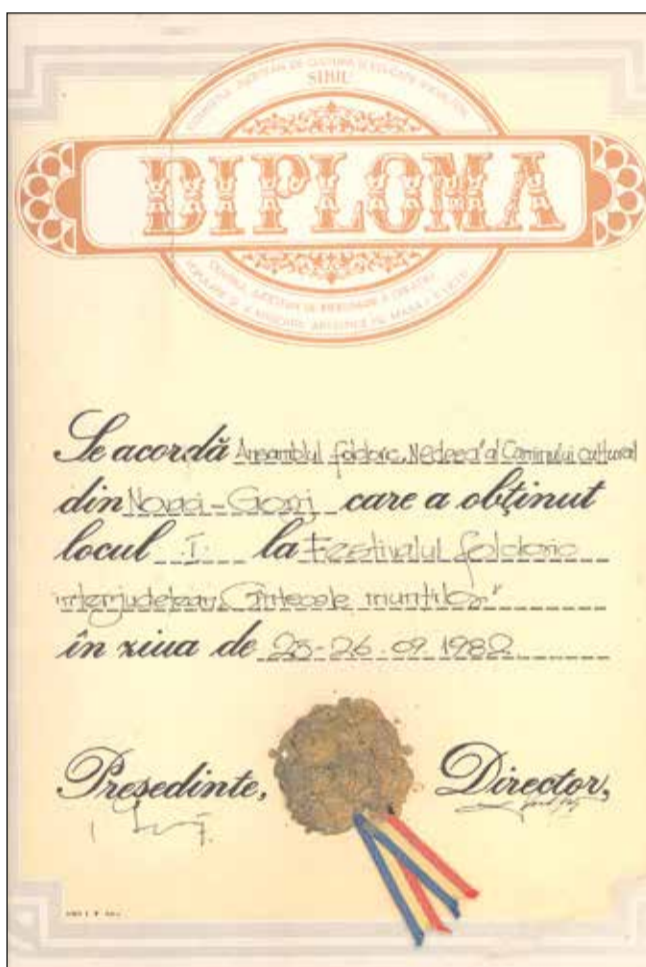
În luna martie 1977, Casa de Cultură Novaci a fost desemnată de către forurile culturale județene să reprezinte România la cel de-al X-lea Festival Internațional de Folclor de la Zakopane – Polonia. Fusesem numit director al Casei de Cultură Novaci la 1 decembrie 1976 și le sunt recunoscător pentru acest lucru domnilor Ioan Grecoiu (fostul director) și Victor Digulescu, primar. Forurile culturale gorjene vroiau să ia de la Casa de Cultură Novaci doar opt fluierași, restul artiștilor urmând să fie luați de la Târgu-Jiu. Nu am fost de acord și am cerut ca majoritatea formației ce urma să meargă la Zakopane să fie alcătuită din novăceni. Era suficient timp până în luna septembrie să alcătuim un ansamblu cu care să mergem în Polonia. Până la urmă ideea a fost îmbrățișată de toată lumea și așa s-a ajuns la înființarea Ansamblului „Nedeia”.

Deși atunci, prin renunțarea la formația de fluierași cu băcițe nu am fost privit cu ochi prea buni, viitorul avea să demonstreze că luasem o hotărâre bună. În martie 1977, cu sprijinul forurilor culturale județene și al coreografului Iulian Malea, am pus bazele viitorului ansamblu folcloric „Nedeia” care avea să reprezinte

orașul, județul și țara noastră la 23 de festivaluri internaționale de folclor, în Europa și Asia Mică, în perioada 1977 – 2008. Cu prilejul acestor turnee și festivaluri internaționale de folclor am prezentat spectacole alături de ansambluri din Mexic, Chile, Argentina, China, Coreea de Nord, Italia, Olanda, Polonia, Ucraina, Rusia, Cehia, Belgia, Irlanda de Nord, Slovenia, Lituania, Ungaria, Grecia, Guineea, Finlanda, Spania, Croația, Togo, Franța, Indonezia, Turcia, Cuba, Mongolia, S.U.A., Albania, Bulgaria, Serbia, Anglia, Portugalia, Armenia etc. Numele Novaciului și României au fost rostite pe toate meridianele Globului, din Europa până în America de Sud, din Asia până în

Zakopane, 1977

Africa și de acolo până în America de Nord. Ce satisfacție mai mare poți avea decât să știi că se vorbește peste tot în lume de micuța ta urbe în care te-ai născut și crescut? De aceea, le sunt recunoscător tuturor celor care au evoluat de-a lungul anilor sub emblema „Nedeia”, fiindcă fără ei, am fi rămas o simplă formație artistică ce se deplasa din când în când prin Gorj sau prin județele vecine. Împlinirea a 40 de ani de la înființarea Ansamblului Folcloric „Nedeia”, ne va oferi prilejul să cunoaștem cât mai multe din viața acestui ansamblu.

În acest număr, am să prezint două dintre marile succese ale Ansamblului Folcloric „Nedeia”, mai ales dacă avem în vedere că au fost obținute în competiție cu Ansamblul „Junii Sibiului”, astăzi, cel mai valoros ansamblu artistic profesionist din România.

Este vorba despre Festivalul folcloric interjudețean „Cântecele munților”, din 25-26 septembrie 1982, unde Ansamblul Folcloric „Nedeia” a obținut locul I și Festivalul folcloric „Cireșar '89”, unde Ansamblul Folcloric „Nedeia” a obținut Premiul „Cireșar-89”, împreună cu Ansamblul „Junii Sibiului”. Două mari succese pe plan național, care se adaugă altor succese înregistrate în cei 40 de ani pe plan național și internațional.

Constantin DĂRVĂREANU

DONAȚIE JUCĂRII LA SECȚIA PEDIATRIE A SPITALULUI ORĂȘENESC NOVACI

Școala Gimnazială Novaci este recunoscută pentru inițierea a numeroase proiecte educaționale care să vină în sprijinul formării deprinderilor pentru viața de mâine, când vor fi chemați să contribuie la

dezvoltarea localității noastre sau a localităților unde îi va duce destinul.

Una dintre ultimele inițiative aparține elevilor din clasele primare care, înaintea Sfințelor Sărbători de Crăciun, s-au deplasat la Spitalul

Orășenesc Novaci pentru a dona jucării pentru copiii care ajung în Secția Pediatrie a spitalului. S-au strâns un mare număr de jucării, multe dintre ele nou cumpărate, care au fost donate de elevii claselor primare ale Școlii Gimnaziale Novaci cu gândul că acestea le-ar putea alina suferințele celor care vor ajunge aici din motive medicale.

Au fost donate mașinuțe, trenulețe, păpuși, jucării de pluș, jocuri de construcție etc.

Conducerea Spitalului, manager Emil Grigore, colectivul secției Pediatrie, medicii Bianca Tănase și Radu Gherghinoiu, au apreciat gestul elevilor novăceni, spunând că toate acestea vor sprijini personalul medico-sanitar al secției în crearea climatului favorabil depășirii problemelor copiilor nevoiți să-și caute sănătatea în această secție.

Înv. Tatiana DĂRVĂREANU

ROMÂNIA-UNIUNEA EUROPEANĂ UNIUNEA STATELOR EUROPENE ȘI ENTITĂȚILE NAȚIONALE

”Națiunile Europei au toate motivele să pună capăt războaielor dintre ele și să se federalizeze”. (NAPOLEON BONAPARTE)

De când a apărut ideea de Uniune a Statelor Europene sau Uniunea Europeană, a devenit inevitabilă și o anume asociere cu mitologicul Turn Babel al limbilor.

Și, dacă legenda Turnului Babel vorbește despre pulverizarea limbii unice a lui Adam și a Evei, într-o spuzenie de glotonime, ei bine, acum, se pune problema, dimpotrivă, a adoptării unei limbi unice, evident, nu a celor doi strămoși, ci a cea engleză americană a unchiului Sam (American language).

Ceea ce, pe termen lung, zic „proorocii”, ar duce la pierirea limbilor naționale.

Despre „pierirea limbilor naționale” și universalizarea limbii engleze, se vorbea, la Facultatea de Filologie a Universității din București, încă în anii '60 ai secolului trecut.

Cițiva profesori, e adevărat, alogeni ca etnie, dădeau chiar și un termen: cam o sută cincizeci de ani. (Cincizeci au trecut, deja; ar mai rămîne, așadar, o sută !):

„Limbile europene – spuneau ei – vor fi studiate, dacă vor mai fi studiate, așa cum sînt studiate, acum, graiurile și dialectele pe cale de dispariție. Dar și asta, poate încă vreo sută de ani încolo, pentru că, în final, totul se va neantiza”.

Dar, oare, fi-va chiar așa?

Noi credem că această limbă unică ar putea fi comparată cu o uriașă autostradă de la Urali la Atlantic, la care se racordează toate celelalte autostrăzi și drumuri naționale europene: existența ei nu le suplinește pe toate celelalte.

Va fi, așadar, în viitor, o limbă unică a lumii – American language – un surrogat format din cîteva sute de cuvinte strict uzuale, cuvinte aride, uscate, exacte, fără nuanțe și fără încărcătură emoțională, aptă comunicării seci, diplomatice și jurnalistice, improprie și imposibilă creației artistice.

Ce se va întîmpla, deci, cu dezideratul estetic al limbii?

Există o singură și obligatorie cale: păstrarea și

folosirea limbilor naționale pentru creațiile artistice !

Dacă limba unică va înlocui limbile naționale și acestea vor rămîne, cum zic sus-amintiții „prooroci”, doar „graiuri locale”, încă va fi bine, căci, precum graiurile au savoarea și pitorescul lor, tot astfel limbile naționale vor rămîne suportul atîtor opere literare, atîtor reviste și ziare, încît, umblînd prin ele, în arhive și biblioteci, cititorii vor trăi aceeași plăcere estetică pe care o simt, acum, descifrînd vechile texte cronicărești și bisericărești, ori ascultînd o baladă a Evului mediu.

De ce să ne sperie apartenența la Uniunea Statelor Europene sau Uniunea Europeană?

Tot omul european va trebui să fie cel puțin bilingv: limba maternă, națională, și o limbă europeană – engleza ori, foarte probabil, substituită, treptat, de germană.

E rău să știe chiar și plugarul român două limbi?

Știu toate minoritățile conlocuitoare cîte două limbi, știu țiganii chiar două-trei. De ce românul neaș n-ar avea dreptul și obligația de a ști măcar două limbi?

Teama că limba neamului se va „dizolva” în creuzetul lingvistic al Statelor Unite Europene poate fi întemeiată, dar poate fi și nemotivată, pentru că, în situația asta, sînt, indiscutabil, toate celelalte idiomuri ale bătrînilor continent.

Or, ce vor face francezii cu limba lor, pe care, cum s-a dovedit de secole, o apără cu îndrîjire, chiar prin legiuri drastice, italienii cu a lor, spaniolii cu a lor ș.a.m.d., tot așa vor face și românii.

E inacceptabil, e de neconceput ca Dante, ori Cervantes, ori Goethe, ori Hugo, ori alții ca ei să înceteze, pur și simplu, să mai existe.

Atunci, Eminescu de ce ar înceta?

Nu intrarea în UE va conduce la „pierirea limbii”, ci mancurtizarea noilor generații, care-și

privesc neamul cu jenă, asemenea țiganului ajuns împărat.

E revoltătoare și, mai ales, îngrijorătoare, atitudinea cvasi-generală de dispreț față de tot ceea ce e național și de adoptare a tot ceea ce e occidental, în special, american: de la îngăimarea, ostentativă, a cincizeci-șaizeci de cuvinte englezești de circulație internațională, pînă la imitarea servilă a ne semnificativelor și serbedelor „datini” yankee.

Sigur, există, și aici, o speranță: maturizarea teribilistilor de astăzi și exemplul altor popoare mici, intrate, deja, în marea familie europeană, care nu și-au pierdut identitatea.

Ceea ce s-a petrecut și se petrece la nivelul familiei, se va întîmpla, probabil, și la nivel de țară: minorități etnice rupte de neamul lor ori colonizate la mari distanțe, au învățat limbile noilor popoare, s-au adaptat la cutumele și legile acestora, dar, în casele lor, în familiile lor, în comunitatea lor, și-au conservat și și-au cultivat datinile și obiceiurile și, mai ales, limba maternă.

Nimic nu li se va opune românilor de a-și serba „Dragobetele”, de a-și petrece „Nedeile”, de a-și celebra aniversările și comemorările și, mai ales, de a-l citi pe Eminescu.

Totul e ca viitoarele generații să nu mai spună aceleași infamii ca diliții de la „Dilema”...

Cît de întunecat ar fi cerul cu o singură stea, dar și cît de monoton ar fi cu stele absolut identice !

Iată argumentul pentru care cred că diversitatea culturală - lingvistică, artistică, etnografică etc. - este absolut firească și absolut necesară.

Căci, precum fiecare stea își are mărimea și strălucirea ei și precum fiecare contribuie, tocmai prin acea mărime și prin acea luminozitate aparte, la împodobirea și înfrumusețarea firmamentului, tot astfel fiecare națiune, fiecare limbă, fiecare credință, fiecare obicei, trebuie să contribuie la frumusețea ultimă și supremă a lumii...

Prof. Ion NOVĂCESCU

ROMÂNIA, ÎNCOTRO?

Sfârșitul de an 2016 a fost mai mult decât agitat pe plan mondial. Atacuri teroriste, focare de război, amenințări, cutremure ... O incertitudine totală s-a așezat pe întreaga Planetă. În jurul României, se simte încă miros de comunism. Ca de altfel și la noi. Până mai ieri, speram în Unirea cu frații noștri de peste Prut. Un vis care pare tot mai îndepărtat, fiindcă n-am știut să gestionăm momentele prielnice de după Decembrie '89. Ori poate că românii adevărați de dincolo de Prut sunt răspândiți astăzi prin toată Europa și nu-i mai interesează ce se întîmplă în pămîntul lor strămoșesc, pămînt românesc în care au vorbit în limba română și nu „moldovenească”, după cum li se impune acum.

Am trecut pe la jumătatea lunii decembrie prin județele Vâlcea, Olt, Dolj și Gorj. Am constatat adevărata față a județelor Olteniei. Cu mici excepții, aș spune că în majoritatea locurilor nu s-a

întîmplat mai nimic după Decembrie '89. Poate doar retrocedarea terenurilor, și aici aș menționa județul Olt, unde, prin localitățile prin care am trecut, am rămas cu o impresie bună în ce privește agricultura. Nu știu și nu sunt convins că țărani au revenit la lucrul pămîntului cu conștiința celor care secole de-a rândul au trudit pe pămîntul strămoșesc. Este foarte posibil ca zeci și sute de hectare de teren să fi fost cumpărate de diverși investitori, români sau mai puțin români. Până la urmă, e bine că se muncește pămîntul și nu a fost lăsat în părăsire ca prin multe alte locuri din țară. Pe timpul comunismului nu știai cum să faci rost de un sac de porumb sau de grâu ca să dai la orătării; acum găsești pe toate drumurile.

Dar, alte lucruri mă îngrijorează. Au dispărut șantierul de muncă, fabricile, uzinele. Nu se mai găsesc locuri de muncă, tineretul fiind nevoit să-și caute existența departe de țară și de cei

dragi. S-au vîndut toate pe nimic. Cine le-a vîndut și mai ales cine a încurajat debandada care s-a abătut asupra României după Decembrie '89?

Sfârșitul de an 2016 a venit cu unele clarificări în privința a tot ce s-a întîmplat în Decembrie '89 și în iunie 1990. Din păcate, au trebuit să treacă 27 de ani pentru ca să putem afla multe dintre enigmaticele acelor evenimente și mai ales, să ne întărim convingerea că cei vinovați sunt cei pe care cu siguranță îi cunoștea tot poporul, dar cum puterea a stat în mâinile lor murdare, ne-am împăcat cu gîndul că nimic nu se mai poate face. De altfel, tot ce s-a spus în ultimele zile ale anului 2016 a părut ca un foc de paie. Ne va fi dat ca la finele anului 2017 să mai vorbim din nou despre ce a fost în Decembrie 1989 sau în iunie 1990? Dar să revenim la timpul prezent.

Este bine că avem guvern, fiindcă Țara trebuie guvernată. Până la urmă,

guvernul desemnat este ceea ce ne-am dorit noi românii care am mers în 11 decembrie la vot. Acțiunile de desemnare a primului ministru, a miniștrilor, au demonstrat însă că mai avem multe de făcut în ceea ce privește educația. În zilele premergătoare venirii Noului An 2017, când s-au desfășurat acțiunile de desemnare a primului ministru, am simțit din plin aroganța, mândria, lipsa bunului simț, deși ne-ar fi stat mult mai bine să fi avut un alt comportament, mai ales că ne aflăm în perioada Sfințelor Sărbători de Crăciun când trebuia să fim mai buni, mai curați, mai ... luminați.

Ce ne va aduce anul 2017? Greu de spus într-o Românie în care lupta pentru putere a depășit demult limitele bunului simț, în condițiile în care poporul este obișnuit să trăiască mereu cu speranța că vor veni și vremuri mai bune.

Constantin DĂRVĂREANU

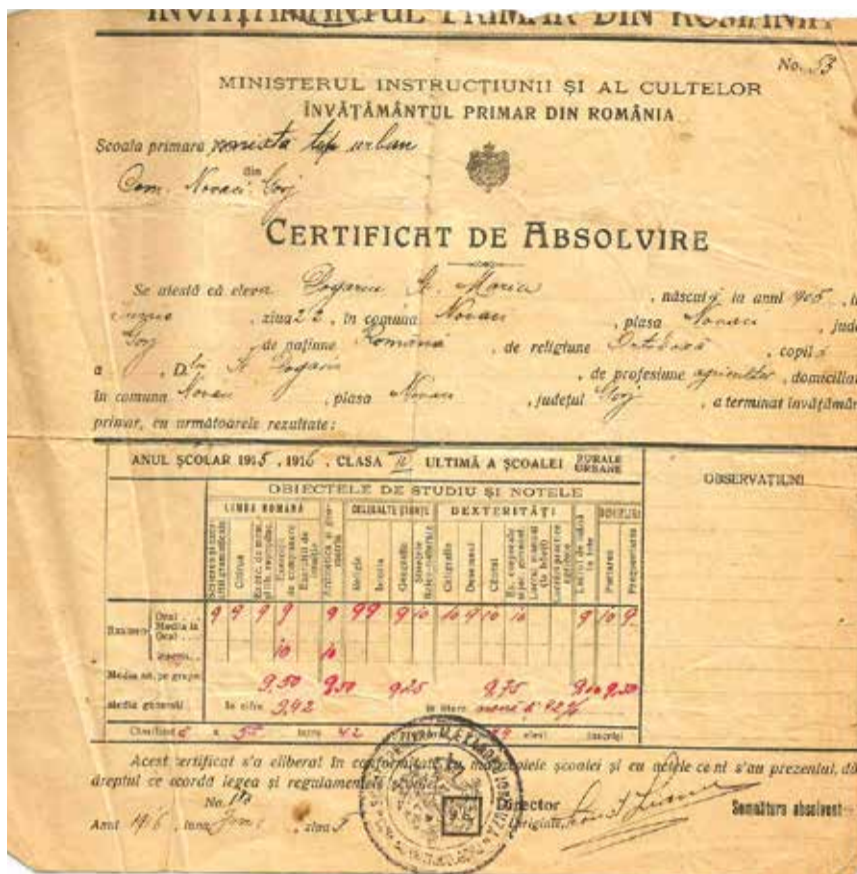

CE SE ÎNTÂMPILA LA ȘCOALA PRIMARĂ DIN NOVACI ACUM 100 DE ANI

Prof. univ. dr. N. VINȚANU

Am în față un certificat de absolvire a Școlii Primare din Novaci, Gorj, din iunie 1916, certificat pe care îl prezint în fotografia alăturată. Eleva se numea Dogaru Șt. Maria, născută în 1905, în Novaci. Întorc hârtia pe toate părțile și observ că avem aici câteva informații inedite. Mai întâi, Școala Primară Novaci era mixtă, de tip urban. Aceasta înseamnă că învățământul din localitatea noastră putea concura cu orice școală din județ sau din țară. Mai constatăm că eleva avea media generală 9,42 și se situa pe locul 5 din 44 de elevi înscriși, iar ca diriginte, respectiv director, era celebrul dascăl Constantin Lianu. Ca atare, la Școala Primară din Novaci, în acea vreme se făcea carte, nu glumă, dacă fata unei văduve căreia i-a murit bărbatul în groaznicul incendiu din 1905, din Munții Lotrului, a reușit, cu toate greutățile, să aibă asemenea performanțe. Mai notăm că dacă încă 4 elevi aveau media peste 9,42, înseamnă că dotarea copiilor din Novacii de atunci era una de excepție.

Atenția cea mai mare ne este atrasă însă de ceea ce se învăța în Școala Primară la acea vreme, care era curricula, cum se spune astăzi. Aici observăm că toate disciplinele de studiu erau grupate în 6 mari domenii: Limba română, Aritmetică și geometrie, Celelalte științe, Dexterități, Lucru de mână la fete și Disciplina Școlară. La limba română găsim următoarele domenii de învățare: scriere și exerciții gramaticale, citire, exerciții de memorare și liberă reproducere, exerciții de compunere, exerciții de intuiție. După cum lesne se poate observa, aici găsim concepția potrivit căreia trebuia mai întâi bine antrenată gândirea copilului, prin exerciții alese cu grijă, pentru a fi ulterior acesta capabil de a învăța informații mai complexe. Se avea astfel în vedere formarea limbajului necesar comunicării corecte, știut fiind că, de fapt, cuvintele sunt „haină” materială a gândirii. Mai mult, departe de a fi doar o simplă memorare de nume, de personaje, de reguli gramaticale, ceea ce se învăța la Limba română punea accent pe participarea proprie a elevului la ceea ce se învăța, cum se spune astăzi. Exercițiile de compunere și intuiție, la rândul lor, utilizau din plin experiența din lumea copiilor de aici și nu date sau întâmplări de peste mări și țări.

La aritmetică și geometrie, accentul se punea pe socotit, cum se spune, și pe învățarea temeinică a calculului cu mărimi, volume, suprafețe, fără să se ajungă la nu știu ce subtilități abstracte, cum se întâmplă azi. Cu alte cuvinte, și aici învățarea era una practică, prin care viitorul adult să se poată descurca bine în viața de zi cu zi atunci când este vorba de cele mai sus menționate.

În cadrul Celorlalte științe erau cuprinse următoarele discipline: religia, istoria, geografia, științele fizico-naturale, respectiv fizică, chimie, biologie. Și aici, așa cum o demonstrează manualele școlare din acea vreme, la religie se urmărea formarea temeinică a creștinului, cu respect față de Dumnezeu și față de regulile bisericești. La rândul ei, istoria conținea cerința unei bune memorări a datelor istorice ale poporului român și cunoașterea luptelor duse pentru construirea ființei naționale, pentru libertate și independență. Cu alte cuvinte, era vorba de acea cultură istorică transformată în convingeri despre cine am fost, cine suntem și cine putem să fim.

Geografia avea și ea caracter practic în acea

vreme, accentul fiind pus pe orientarea în teren în raport cu punctele cardinale, cunoașterea reliefului și bogățiilor de bază ale României, informații despre continente și țări din apropiere sau din depărtare. Lecțiile din manuale cuprindeau frecvent descrieri ale frumuseților patriei, ale florei și faunei specifice reliefului țării noastre.

În ceea ce privește științele fizico-naturale, și aici se avea în vedere cunoașterea fenomenelor fizice și chimice din jurul nostru (lumină, electricitate etc.), compoziția unor substanțe folosite în bucătărie (sare, var etc.) sau a substanțelor periculoase pentru om. La partea de biologie, cunoștințele erau mai mult despre plantele și animalele din gospodărie, despre bolile acestora, despre foloasele aduse de agricultură, creșterea vitelor etc. Cu alte cuvinte, se învăța despre ceea ce era necesar omului să știe în viața de zi cu zi și cum să acționeze în diferite situații practice.

Grupul de discipline Dexterități putea fi denumit, în bună măsură, chiar arte. Este vorba, după cum se vede în documentul alăturat, de caligrafie, desen, cântul, exerciții corporale, jocuri și gimnastică, lucru manual și lucrări practice agricole. Așa se face că nu era aproape nici un elev absolvent al Școlii Primare care să nu scrie relativ frumos, să nu poată desena, sculpta, „cânta din gură” sau la vreun instrument, să nu știe să altoiască, să sape, să cosească etc. Pentru fete exista o disciplină specială, lucrul de mână, în cadrul căreia se învăța împletitul ciorapilor, al flanelelor, torsul, țesutul, cusutul costumelor naționale etc.

Comparând cu ceea ce este astăzi curricula națională de la clasele primare, vedem ușor diferența dintre învățământul practic de atunci și cel de azi, super intelectualizat și aglomerat cu fel de fel de informații pe care elevul nu le va folosi poate niciodată. Cele de mai sus nu semnifică cerința întoarcerii la ceea ce a fost acum 100 de ani, ci luarea în considerare a principiului unității dintre ceea ce învață copiii azi și ce capacități sunt necesare pentru munca și viața lor în viitor.

PÂINEA NOASTRĂ, CEA DE TOATE ZILELE

În prima zi după Sfintele Sărbători de Crăciun am mers pe meleaguri sibieni, ajungând într-una dintre cele mai vechi vetre de cultură și civilizație românească – Săliște. Am mers la Săliște la o întâlnire a mărginenilor sibieni, de dincolo și dincoace de munți. Dar nu despre asta vreau să scriu acum, ci despre pâine, despre pâinea noastră cea de toate zilele, fiindcă noi, românii, nu putem trăi fără pâine și încă multă.

De câte ori am ajuns la Sibiu, am cumpărat pâine pentru mai multe zile, fiindcă este foarte bună. Și la Săliște am făcut același lucru. Am cumpărat vreo patru sortimente de pâine. Am mers în mai multe magazine și în fiecare am

găsit aceleași sortimente de pâine. Pâine de cea mai bună calitate. Și după cinci zile de la cumpărare, pâinea de Săliște era la fel de bună ca în ziua în care o cumpărasem. Oare, producătorii de pâine din Novaci și împrejurimi, n-ar face bine să trimită brutarii la Sibiu, Săliște, să învețe cum se face o pâine de bună calitate? Mai mult, toată pâinea este ambalată, asigurându-se în acest fel un nivel înalt de protecție a sănătății și vieții oamenilor, obiectiv principal al unei societăți civilizate.

Constantin DĂRVĂREANU

ISTORICUL STAȚIUNII TURISTICE RÂNCA

In ultimele două decenii stațiunea Rânca a cunoscut o explozie în ceea ce privește construcțiile imobiliare, de la simple cabane și pensiuni până la hoteluri de trei stele. Modernizarea celor 148 km ai Transalpinei au atras noi valuri de turiști, atrași de frumusețea și sălbăticia zonei, astfel încât, în viitor, Rânca va deveni, cu siguranță, o rivală a celebrelor stațiuni de pe Valea Prahovei. Puțini cunosc, însă, trecutul acestei perle a turismului gorjean.

La începutul secolului XX, muntele Rânca făcea parte din moșia Novaci, care era stăpânită în indiviziune de urmașii vornicului Costache Vlădoianu. Banca Populară Gilortul, înființată de Dumitru Brezulescu în 1902, a cumpărat, prin licitație publică, această moșie prin ordonanța de adjudecare a Tribunalului Gorj din 2 ianuarie 1908, contra sumei de 400 500 lei. A urmat o adevărată împroprietărire a țăranilor novăceni, cărora banca le-a vândut la un preț scăzut terenurile arabile și fânețele, rămânând proprietară doar a munților Rânca, Larga, Pleșa Tâmppei, Plopu, Cerbu, Tâmpa și Măgura. Este meritul lui Dumitru Brezulescu de a fi intuit potențialul turistic al acestei zone și de a fi construit, cu sprijinul lui Aurel Diaconovici, inginerul-șef al județului Gorj, șoseaua care pornește din Novaci până sub Vârful Păpușa. Moartea sa timpurie, la doar 36 de ani și izbucnirea primului război mondial, vor stopa temporar nașterea noii stațiuni.

Aceasta va avea loc în anii '30 ai secolului trecut, când Banca Gilortul a construit în Rânca șase cabane cu câte cinci camere fiecare și în Novaci un sediu propriu, unde funcționa un hotel și un restaurant. Noua stațiune s-a impus rapid, numai în anul 1934 fiind vizitată de 1052 de turiști. Acest succes a dus la decizia Ministrului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale nr. 54 222 din 24 august 1935, prin care comuna Novaci „se recunoaște ca localitate climatică cu toate drepturile și îndatoririle prevăzute în legi și regulamente privitoare la instituțiile hidrominerale și

climatică”, decizie publicată în Monitorul Oficial nr. 216 din 20 septembrie 1935. La 7 august 1936, Prefectura Jud. Gorj a cerut de la Banca Populară Gilortul o suprafață de 1000 m² în muntele Rânca, unde Oficiul Național de Turism va construi o cabană cu 13 camere în valoare de 1 400 000 lei, arhitect fiind Iulius Doppelreiter. Pe lângă aceasta, Banca a mai donat, la 18 mai 1937, Oficiului de Educație și Îndrumare a Tineretului Român 2500 m² în muntele Rânca, iar la 8 decembrie 1938 o suprafață egală a primit și organizația de tineret „Straja Țării”. Pe lângă dezvoltarea turistică, Banca Gilortul a acordat o atenție deosebită și exploatarea economică a celor 659 ha pădure de brad și fag și 95 ha gol alpin a muntelui Rânca, având aici o stână, fabrică și depozit de cherestea, care, în 1938, valorau 190 660 lei. Instaurarea comunismului în România și naționalizarea băncilor în anul 1948, va duce la trecerea în proprietatea statului a bunurilor mobile și imobile a Băncii Populare Gilortul, inclusiv a stațiunii Rânca.

În perioada comunistă, Rânca a beneficiat, începând cu anii '60, de investiții masive în ceea ce privește infrastructura și serviciile turistice. Astfel, în 1964, Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor primește de la Sfatul Popular Novaci un teren în suprafață de 1 ha în muntele Cerbu „pentru deservirea Olteniei și depresiunii Petroșani cu programe de televiziune”. Noua stație de televiziune va cuprinde clădirea corpului tehnic, o casă de pompe, o casă de pază, de rezervoare și o platformă carosabilă împrejurul corpului tehnic. În 1965, Comitetul Executiv al Sfatului Popular al Regiunii Oltenia transmite în administrarea Cooperativei de Consum Novaci un teren în suprafață de 780 m² pentru construirea unui bufet cu terasă la Rânca. Un an mai târziu au loc reparații capitale la cele 3 cabane și pentru aducțiunea apei potabile. La 31 mai 1966, Sfatul Popular al Raionului Gilort decide deschiderea stațiunii Rânca la 15 iunie și amenajarea

unui teren de sport „și alte instalații care să permită folosirea plăcută a timpului liber”.

La 13 mai 1968 Consiliul Popular Județean Gorj a decis transmiterea în folosința Ministerului Forțelor Armate a unui teren în suprafață de 8000 m² situat în zona Rânca în vederea amplasării construcțiilor necesare instruirii U.M. 01083 Craiova. Peste un an Ministerul solicită Consiliului Popular Novaci trecerea în administrarea sa a 9 ha din golul alpin Rânca. La 7 iunie 1970 acesta trece din administrarea Stațiunii experimentale Bârsești în cea a Direcției Generale pentru Agricultură și Industrie Alimentară Gorj, care în anul 1977 inițiază un amplu plan de îmbunătățiri a pajiștilor din golurile alpine și subalpine. Lucrările în valoare de 1 268 000 lei au durat trei ani și au constat în defrișări de arboret dăunător, fertilizări cu îngrășăminte chimice și însămânțări în plaiurile Măgura Făget, Cerbu, Plopu, Florile Albe și Tolanu Mic. La 30 august 1978, Oficiul de Cadastru și Organizarea Teritoriului Gorj pune la dispoziția Întreprinderii Miniere Rovinari 7 ha de teren neproductiv, folosit anterior de Universitatea din Craiova, pentru a fi amenajată ca pajiște alpină. La 22 iulie 1980 Consiliul Popular al orașului Novaci se adresează Întreprinderii de Transport Auto Gorj „întrucât în această perioadă există o mare afluență de turiști atât din județul Gorj, cât și din întreaga țară spre stațiunea climaterică Rânca și neexistând un mijloc de transport din Novaci la Rânca vă rugăm să puneți la dispoziție cât mai urgent un mijloc de transport în comun cu program zilnic până la data de 15 septembrie”.

După 1989 s-au construit sute de cabane și pensiuni, hoteluri, o biserică și s-au amenajat pârtii de schi pentru iubitorii sporturilor de iarnă, Rânca devenind, cu adevărat „Perla Olteniei”. La capitolul minusuri trebuie să precizăm lipsa unui plan urbanistic al stațiunii și modul haotic în care s-a construit.

Cristian GRECOIU

MUNȚII LOTRULUI

Din Novaci, se poate ajunge foarte ușor și repede în Munții Lotrului, mai ales după modernizarea D.N. 67C, Bengești-Novaci-Sebeș. Munții Lotrului, cu înălțimi în jurul a 2.000 m altitudine, delimitează frumoasa Vale a Lotrului, care pare un pământ al făgăduinței. Primii care s-au adăpostit în Munții Lotrului par să fi fost niște cete de haiduci, „lotri”, hoți, care după ce dădeau atacuri în trecătoarea Oltului sau dincolo de munți, veneau aici pentru împărțirea prăzii, în ascunzătorile munților.

După cum grăiesc legende, cetele par să fi fost ale lui Mălai, Ciungu, Voinea, conduse de un anume Breazu, haiduci care s-ar fi stabilit în aceste locuri în care și-au găsit locuri de casă, dând naștere așezărilor cunoscute sub denumirile de Brezoi, Mălaia, Ciunget, Voineasa.

Altă legendă spune că cei patru ar fi venit aici din susul Oltului pentru a

li se pierde urma fiind căutați pentru nelegiurile comise, hotărându-se să se lase de haiducie și să-și întemeieze gospodăria pentru a trăi în liniște.

Pe timpul ocupației austro-ungare, Munții Lotrului, de la Râul Vadului de pe Olt (unde exista vamă) și până la pasul Tărtărău, formau granița ce delimita ținutul „de-dincolo” de cel „de-dincoace de munte”. În timpul domniei lui Matei Basarab, granița era păzită de plăieși care erau scutiți de obligații față de domnie.

Cu toate acestea, în Munții Lotrului, pe cărări ascunse, aveau loc schimburi comerciale între locuitorii din

ținuturile marginene sibiene și cei din Țara Românească.

D. CONSTANTIN

Profesor Ion C. DUȚĂ- O nouă apariție editorială

Neagra lui Codin al Vetii

Codin al Vetii e tatăl Negrei. Bărbat a avut Neagra, dar demult. Cred că nici ea nu știe de când. Pe bărbatu-său îl chema Iosâf. A fost trăsniț în Rovine, când era cu oile. Aveau cam pe la patru sute de oi pe-atunci și erau cu ele la stâna din Rotunda. A venit o ploaie cu tunete și fulgere și el a adunat oile sub doi brazi din Rovine, că găsise acolo iarbă mai bună. El stătea rezemat de tulpina unui brad să-l ferească cetina de ploaie. A trăsniț în brad și ce-a fost în jurul lui a murit tot: Iosâf, oi, câini, miei și măgarul.

Oile le-au aruncat într-o râpă alături de câini și de măgar. Pe Iosâf l-au înmormântat în Rotunda, între alți doi brazi tineri. Unde a fost trăsniț, s-a pus o cruce ca semn de pomenire, că de aici a plecat spre veșnicie robul lui Dumnezeu Iosâf Ciobanul în anul de grație una mie nouă sute... S-a șters vopseaua, Neagra nu ține minte anul, dar se știe că era vară, cam prin iulie și că Iosâf era cu oile în pomeală.

Neagra s-a mai măritat de câteva ori, dar bărbații pe care i-a avut, n-au putut să stea mult pe lângă ea. Are limba iatagan din cel mai iute oțel și, când vorbește, șfichiue ca cel mai aspru ger. Așa că viața ei s-a desfășurat mai mult în singurătate, în jurul casei, rămasă de la tatăl său, Codin al Vetii.

Capul uliței ar fi pustiu dacă nu s-ar auzi „trompeta” Negrei care trompește din te miri ce, că și bietul câine, cu părul zburlit, fuge și se ascunde sub pietrele scării. Singurătatea n-o sperie, că de multe ori a fost surprinsă noaptea rotindu-se în jurul Lacului cu Șerpi, bătând cu bățul în apă și în trestii. Ba mai mult, Ioniță al Puiului se jură că a văzut-o în pielea goală călare pe un pochimon care nu era nici câine, nici țap, că avea capul de câine și copite de țap.

Florea Preotesei susține că a văzut-o tot goală, călare pe-o mătură de-asupra lacului și bătea apa cu biciul. Din această cauză, când oamenii treceau pe lângă casa Negrei, își făceau cruce de la distanță și nu încetau până nu se depărtau bine de porți. Fetele nemăritate, dacă se-ntâlneau cu Neagra în drum, se duceau fuga la părintele Ilie să le citească o rugăciune de dezlegare de piază-rea.

Care au rămas nemăritate pun insuccesul pe faptul că, ducându-se la părinte, acesta nefiind acasă, nu le-a mai dezlegat cu rugăciuni și au rămas așa că, băieții simțind pe necuratul în ele, fugeau de le sfârâiau călcâiele. Oricum ar fi, Neagra se numără printre cele douăzeci și patru de văduve ale uliței.

Măria lui Petrică al Firii

Petrică al Firii a fost tafist, adică lucra pe un TAF. TAF este prescurtarea cuvintelor de tractor, auto, forestier. Deci el era tractorist. Terminase școala de mecanizatori forestieri de la Băicoi și era tare mândru de TAF-ul lui. Pleca dimineața la lucru cu merindea în traistă și venea seara obosită, uneori, adormea cu capul pe masă între ciorbă și felul doi. Măria avea grijă să-i încălzească sufletul, că-l mângâia cu vorbe de alint, calde, culcându-l de atâtea ori cu capul pe pieptul ei. Se căsătoriseră din dragoste și iubirea încă nu se terminase (cum se zice cu butoiul în care se păstrează deasupra de...știți dumneavoastră), ci se transformase în respect și o grijă aproape paternă (dacă o putem denumi așa) că el era mângâiat „copilul ei” și ea „fata lui.”

Petrică a dat examen și a luat carnet de camioane și de mașină mică. L-au mutat șofer pe mașina cu care cărau benzină la sectoare. Magazinierul și șeful de la aprovizionare l-au luat cu mașina și au dus benzină la sârbi. A mers bine. A venit cu bani acasă, mulți. L-au mai luat de mai multe ori, că se adunaseră

bani aproape de o mașină mică. Voia să-și cumpere una că își cumpăraseră și magazinierul și șeful de la aprovizionare. Mie a început să-mi fie frică, mai ales că-mi povestea despre pățaniile lor de la graniță și din Iugoslavia.

Petrică, lasă-te de ăștia, mă băiete, că până la urmă vă prind și vă bagă-n pușcărie.

Nu mai pot, Mărie, că m-au prins în lațul lor și, dacă nu fac ce zic ei, cine știe ce-mi fac!

S-au mai dus o dată și n-a mai venit niciunul pe picioarele lui. S-a luat Poliția după ei și ei au fugit cu mașina cu benzină și-au intrat pe-un drum, să scape, dar au alunecat într-o râpă cu mașină cu tot și au luat foc. Nu i-a mai putut scăpa nimeni. Noi, cele trei văduve, le-am adunat oasele arse cu fârașul și, neștiind care ale cui mai sunt, le-am împărțit între noi și le-am îngropat ca pe cei vii. Azi plâng și plâng degeaba, că Petrică a plecat în focul iadului încă de pe pământ.

Mă duc mereu la părintele Ilie să-i facem pomenire, că poate s-o-ndura Dumnezeu să-i scoată din foc.

Amintiri din timpul comunismului

ȘIRETUL BUCLUCAȘ

August 1985. La întoarcerea de la Festivalul internațional de folclor de la Odoorn – Olanda, oprim la Frankfurt/Main pentru a vizita orașul.

Autocarul rămâne undeva, pe o stradă lăturalnică. Mergem împreună, tot grupul. Ne înțelegem să nu ne despărțim, din motive diverse: să nu ne pierdem unii de alții, să nu se „rătăcească” vreunul, doar eram pe timpul comunismului. Mai mult, stabilim să mergem într-o anumită direcție, pe una din străzile din centrul Frankfurtului și ca să nu avem surprize, ne vom înapoia pe aceeași stradă. Stabilim și ora înapoierii.

Mergând noi așa, tot înainte, nu ne dăm seama că unul din grup căruia i se desfăcuse șiretul de la un pantof, rămăsese de grup, împreună cu o dansatoare. Aflându-se într-o intersecție, se retrăseseră pe dreapta, în marginea trotuarului și după ce și-a legat șiretul a luat-o într-adevăr înainte, dar în direcția în care se așezase să-și lege șiretul, fără să-și dea seama că schimbaseră direcția de deplasare.

Vine ora plecării. Constatăm lipsa celor doi. Câțiva dintre noi pleacă pe strada respectivă, alții pe străzile adiacente. Căutări, căutări. După mai bine de o oră și jumătate îi găsim. Albi la față, cu glasul găuit, stăpâniți de emoție și frică.

Abia mai târziu, în autocar, după ce se liniștiseră, ne dezvăluie cum rămăseseră de grup și cum se rătăciseră din cauza unui șiret.

Constantin DĂRVĂREANU

SILVIA LUCIA PODEANU
Lacrimi de sânge

Subiectul noului volum al Cenaclului a făcut să-mi răsără în minte și suflet mulțime de idei, de sentimente, de doruri.

Dorul – concept unic în cultura universală, specific limbii noastre, izvorât din sensibilitatea acestui popor este sentimentul dominant în doina- și ea creație singulară în literatura populară universală (în cântecul popoarelor folcklore).

Dorul de acasă se regăsește mai ales în doina de înstrăinare – a fetei măritată în alt sat, în doina de cătanie – a feciorului plecat „în slujbă la-mpăratul” timp de șapte ani, cât dura armata, - în doina de haiducie – dorul haiducului nevoit să-și părăsească sărăcia și să se refugieze în codri.

Acest „dor de acasă” se referă însă la dorul milioanelor de tineri între douăzeci și patruzeci de ani plecați după 89 în lume.

Toată „floarea” României plecată să slujească pe nimic, să îmbogățească cu „plus-valoarea” muncii ei țările în care s-a dus, să secătuiască România nu numai de o forță de muncă aptă, responsabilă, instruită și puternică, dar și de posibilitatea de a avea urmași.

În două decenii am pierdut cinci milioane de locuitori. În următoarele două decenii vom deveni un popor ne semnificativ numeric, ușor de condus, educat să gândească mai puțin prin eliminarea matematicii și gramaticii, cu un procent însemnat de analfabeți, fără acces la asistență medicală gratuită, sărăcit, rob încă multă vreme.

Altă dată ai noștri tineri învățau la Paris, dar se întorceau în țară. Acum elitele intelectuale ale acestui popor lucrează în universități și laboratoare de vârf ale altor țări. Să ne mândrim cu ele sau să ne fie rușine că n-au avut o șansă echivalentă în țara lor?!

Valoarea muncii lor rămâne acolo unde muncesc. Aici, în interiorul acestui popor împuținat există deja o prăpastie insurmontabilă între cei săraci și cei bogăți. Nu-i mult până ce „mămăliga” le va fi dată pâlmașilor direct pe loiștea căruței așa cum o „cucoană”, între cele două războaie, le-o dădea

țărănilor din Crușeț Gorj, bătându-și joc de ei, anulându-le calitatea de om.

Asta-i România Uniunii Europene?

După ce a primit mâna de lucru calificată și ieftină tratată ca în sclavagism, după ce a devenit țara piața lor de desfacere pentru toate „second-hand-urile” lor nemțești (cum au făcut și în Africa), desființându-ne toată industria ușoară și grea, în ce vrea să ne prefacă Uniunea Europeană?

Plătim tribut pe împrumuturi dispărute ca fantomele în ceață în conturi anonime.

Le trebuie doar PĂMÂNTUL fără acest răbdător, îngăduitor și prost condus popor.

Cum nu vii tu Țepeș Doamne?

Acum câteva decenii dacă „vorbea” gura fără tine, „aranjat” erai. Acum, poți să vorbești oricât, tot nu te aude nimeni. Masa noastră politică nu e în stare să apere interesele acestui popor, e ocupată să-și

servească „stăpânii” pentru posturile căpătate.

Nu, nu lor, celor plecați le e dor de-această țară jefuită, de acest colț de rai hărățit de atâtea haite de lupi!

Țării îi este dor de ei!

Nu curge o lacrimă pe obrazul Țării, curg râuri de lacrimi de dorul celor plecați. Ei, cei plecați, cred acum că acolo-i acasă și aici unde le e casa strămoșească au venit alții, au luat-o pe un dolar, și-acum în satul acela se vorbește engleza, araba, franceza, idiș, italiana, chineza, germana, maghiara!

Nu-i așa că moare România?

Nu-i așa că moare România?! Într-un proces bine concertat și aplicat unei țări învinse în cel de-al doilea război mondial (care nu s-a terminat încă) pentru care unul dintre președinții americani a spus că a cheltuit Statul lui miliarde.

Noi ce așteptăm? Să murim Limbă, Țară și Popor? Să murim!?

Hai, să facem, noi, cei rămași și de ce nu și cei plecați, să facem fiecare ce ne pricepem mai bine:

- pentru această țară;
- pentru acest popor;
- pentru această limbă;
- pentru acest pământ.

Să reînvățăm :

DRAGOSTEA de ȚARĂ;

- de limbă;
- de familie.

- Să credem în Bine!

- Să trăim moral după cele zece porunci valabile în toate credințele lumii.

- Să fim continuatorii spiritualității acestui popor!

- Nouă să ne fie dor de cei plecați de-acasă!

- Să nu mai plângă Țara cu lacrimi de sânge, după cei plecați!

12 august 2014, Novaci
(VERSURI ȘI PROZĂ , Silvia Lucia Podeanu,
Editura Armonii Culturale, Adjud, 2015)

Du-te, Dor!

Lasă-mi, Dorule,
dorurile-n pace
răspândite-n lume
n-am cum a le-ntoarce.
Cei care le poartă
au o tristă soartă,
să-și amiruie
pâine-nlăcrimată.

Departate de mine,
țara lor cea dragă,

departe de pruncii
ce-i așteaptă-n poartă,
departe de limba
fără de asemănare!

Doar credința-n Tine
Le mai este reazim.
Du-te! Du-te! Du-te!
Dor.

Spune-le
că de-i pâinea

cât de rea, tot mai bună e,
în Țara ta!

Spune-le că la ei în țară
Și țărâna pe mormânt
E mai ușoară!

Poate așa vor înțelege
Că străinii trag
Spuză pe turta lor.

Silvia Lucia Podeanu

Pentru străini ei sunt simpli
servitori,

Dac-or veni înapoi,
Dorurile s-or întoarce
iar la noi;

vom fi iar Domni și Stăpâni
- fără mila de la străini.

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Constantin DĂRVĂREANU, redactor șef
Nicolae VINȚANU, redactor șef adj.
Otilia GIURCA, redactor
Elena BASARABĂ, redactor
Tel. 0744 656 726, e-mail: darvareanu@yahoo.com

Ziar tipărit cu sprijinul
Primăriei
și Consiliului Local Novaci
și al obștilor de moșneni din Novaci,
Pociovaliștea și Cernădia.

Pre-press & print:

Tipografia
ProdCom

S.C. TIPOGRAFIA PROD COM S.R.L.
Târgu-Jiu, Gorj, str. Lt. Col. Dumitru Petrescu, nr.20
Tel. 0253-212.991, Fax 0253-218.343
E-mail: tipografia.prodcom@gmail.com

Tehnoredactare:
RODICA TEIȘI